

Працюючи над портфоліо, потрібно враховувати:

- цільову аудиторію — для себе чи для перегляду іншими;
- мету (наприклад, створення портфоліо для того, щоб показати ефективність застосування комп'ютерних технологій у навчанні учнів);
- структуру — можна розмішувати, а також «живі свідчення» виконаної чи запланованої роботи (стандарти та програми, плани уроків, приклади учнівських робіт);
- відгуки на роботу вчителя, рекомендаційні листи.

Ці матеріали створюються вчителями та учнями (їх роль відіграють слухачі-вчителі) з використанням комп'ютерних технологій (засобів створення мультимедійних комп'ютерних презентацій, текстового та графічного редактора, комп'ютерних програм для створення веб-сайтів, здійснення пошуку інформації в Інтернеті, роботи з електронною поштою тощо).

Професійне портфоліо за результатами вивчення курсу «Освітні технології» повинно містити набір кращих фрагментів уроків з використанням таксономії цілей за Б. Блумом, інтерактивних технологій, технологічні карти уроків (за обраною спеціальністю), тестові завдання, найбільш ефективні методи педагогічної діагностики у процесі навчання і виховання, виховні заходи, статті, фотографії, вирізки з популярних та наукових видань, розроблену технологію власного професійного саморозвитку, технологію створення успіху в навчанні, створений «Портфель учня» тощо. Таке портфоліо можна переглянути і оцінити.

Ефективний результат який отримано завдяки використанню методу проектів це сформовані у студентів такі вміння самостійної роботи:

- самостійно аналізують педагогічні явища та розв'язують педагогічні завдання;
- використовують набуті знання та навички в процесі практичної роботи;
- творчо мислять при вирішенні професійних завдань;
- об'єктивно аналізують свою діяльність з метою її вдосконалення.

Апробація методу проектів в сучасних умовах засвідчила, що завдяки йому підвищується ефективність процесу навчання та виховання. Метод дає можливість реалізувати ряд найважливіших теоретичних положень, відкриває нові можливості в програмуванні та проектуванні навчально-виховного процесу. За допомогою методу проектів здійснюють міжпредметні зв'язки та отримують знання через взаємодію студентів між собою та викладачем, що є ключовим для розвитку інтелектуальних, дослідницьких здібностей студентів в умовах особистісно-орієнтованого навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мартинець А.М. Нові педагогічні технології: інтерактивне. Відкритий урок. — 2003. — №7–8. — С. 27–31.
2. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання. — К., 2007. — С. 66–70.
3. Сластенин В. А., Исаев И. Ф., Шиянов Е. Н. Педагогика: Учебное пособие для высших учебных заведений / Под ред. В. А. Сластенина. — М.: Издательский центр «Академия», 2002. — 576 с.

Оксана СТРУК

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ НАПИСАННІ ПРОЕКТІВ ПРОГРАМИ «INTEL □ НАВЧАННЯ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО»

Стаття присвячена аналізу недоліків, які виникають на різних етапах розробки навчального дослідження при написанні проектів програми «Intel □ Навчання для майбутнього». Зроблено аналіз вікових особливостей психології школярів. Подано рекомендації щодо врахування таких особливостей при створенні проектів.

Мета: дати рекомендації та вказати способи усунення помилок в розробці навчальних досліджень при написанні проектів програми «Intel □ Навчання для майбутнього».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. ТНПУ імені Володимира Гнатюка бере участь в програмі «Intel □ Навчання для майбутнього» з квітня 2006 року, коли під керівництвом Н. В. Морзе і Н. П. Дементєєвської пройшов перший тренінг для викладачів ТНПУ. З того часу

тренінги програми «Intel □ Навчання для майбутнього» проводяться систематично. Тренінги такого роду передбачають створення та захист проекту на вибрану тему. Під час створення проектів у студентів виникають різного роду проблеми. Майже в 75% студентів виникають проблеми на певних етапах розробки навчального дослідження. Дана стаття присвячена аналізу таких проблем, а також подано можливі шляхи їх розв'язання.

Постановка проблеми. Метод проектів — це освітня технологія, яка націлена на придбання учнями знань у тісному зв'язку з реальною життєвою практикою, формування в них специфічних вмінь і навичок завдяки системній організації проблемно-орієнтованого навчального пошуку.

Цей метод дозволяє формувати особистісні якості, які розвиваються лише в діяльності й не можуть бути засвоєні вербально. У ході роботи над проектом діти набувають досвід індивідуальної самостійної діяльності.

Результатом виконання проектів повинно бути: якщо це теоретична проблема — то її конкретне розв'язання, якщо практична — готовий продукт проекту.

Для студентів на тренінгах програми «Intel □ Навчання для майбутнього» труднощі виникають на різних етапах розробки навчального дослідження, а саме:

- при постановці цілей і задач
- в аргументації вибору;
- у порівнянні отриманих результатів з очікуваними;
- в об'єктивній оцінці своєї діяльності.

Проектно-дослідницька технологія дає змогу вирішувати ряд важливих виховних завдань: висувати теми проектів, визначати свою позицію, виробляти самостійний погляд на вирішення проблеми, розуміти роль і значення групової роботи.

У системі суб'єктних відносин при використанні проектно-дослідницької технології змінюється роль викладача. Викладач стає одним із членів проектно-дослідницького колективу і може брати на себе різноманітні соціальні ролі в малій групі — джерела ідей, інформації, радника, рефері тощо. Він так само, як і інші члени проектно-дослідницької групи, вступає до системи відносин, взаємодії, співпраці, несе відповідальність за навчально-проектну діяльність.

Проаналізувавши проекти, створені студентами ТНПУ імені Володимира Гнатюка за останні два роки, можна сказати, що в 22% проектів нездійснене дослідження через невміння визначити проблему та правильно сформулювати дослідницькі завдання.

У 41% проектів під час навчального дослідження не проведено аналіз отриманих даних; у 12% проектів аналіз даних проведений лише частково.

У процесі навчального дослідження відбувається взаємодія:

- об'єкту дослідження (явища, які відбуваються навколо, фізичні та соціальні закони);
- суб'єкту дослідження (певний студент, колектив учнів);
- керівника дослідження;
- методів дослідження — експериментальних і теоретичних.

Як навчити студентів визначити проблеми та правильно сформулювати дослідницькі завдання? «Поганий вчитель подає істину, а добрий — вчить її знаходити» (Дистерверг) [9].

Т. В. Кудрявцев виділив 4 рівні проблемного навчання:

1) проблемний виклад, при якому вчитель будує своє повідомлення у формі відтворення логіки пошуку, висування гіпотези, її обґрунтування та перевірки, а також оцінювання отриманих результатів;

2) створення вчителем проблемної ситуації, у якій проблема формується та вирішується учнями за допомогою вчителя;

3) проблема ставиться і вирішується самостійно учнями;

4) учні самі бачать проблему та розв'язують її.

Проблемне навчання має кілька рівнів: проблемна задача, проблемне питання, проблемна ситуація, проблемний урок. Проблемна задача містить елементи, які протирічать між собою і з наявними знаннями учнів. Проблемне питання відрізняється від інформаційного тим, що воно орієнтоване на ситуацію з протиріччями і стимулює до пошук невідомих, нових знань. Проблемні питання і проблемні задачі породжують у свідомості проблемні ситуації.

ПРОГРАМА «INTEL □ НАВЧАННЯ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО» ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ОСВІТИ

Молодший шкільний вік, 7 – 12 років	Школа та сусіди	Навчальна	Винахідливість, справність
Підлітковий вік, 11-15 років	Ровесники та вчителі	Інтимно-особисте спілкування	Формування ідентичності
Старший шкільний вік, 15-16 років	Друзі, колеги	Навчально-професійна	Інтимність

Висновки. Для того, щоб уникнути помилок при розробці навчального дослідження під час створення проектів на тренінгах програми «Intel □ Навчання для майбутнього», тренерам варто наводити багато проблемних ситуацій, пов'язаних з вибраними темами проектів учасниками тренінгу; детально аналізувати їх в групах.

При написанні проектів на тренінгах програми «Intel □ Навчання для майбутнього» потрібно враховувати особливості психології дітей різного віку, а саме: діти молодшого та старшого підліткового віку об'єктивно усвідомлюють важливість поставленої проблеми, але не кожен може пояснити, що дають йому ці знання.

Знання вікових особливостей психології дітей допоможе уникнути грубих помилок при написанні проектів на тренінгах програми «Intel □ Навчання для майбутнього».

ЛІТЕРАТУРА

1. Баксанский О. Е. Проблемное обучение: обоснование и реализация // Наука и школа. — №1. — 2000. — С. 19–25.
2. Брушлинский А. В. Психология мышления и проблемное обучение. — М., 1983. — 350 с.
3. Бурнашев С. И. Исследовательский метод // Биология (приложение к Первому сентябрю). — 2002. — С. 27–28.
4. Выготский Л. С. Собрание сочинений в 6 томах. Т. 2. — М., 1982. — 437 с.
5. Дьюи Дж. Психология и педагогика мышления. — Берлин, 1922. — 345 с.
6. Давыдов В. В. Проблемы развивающего обучения: Опыт теоретического, экспериментального психологического исследования. — М.: Педагогика 1986. — С. 165.
7. Ильинская И. А. Проблемные ситуации. — М., 1985. — 356 с.
8. Исследования познавательной деятельности / Дж. Брунер, Р.Оливер, П. Гринфилд. — М., 1971. — 365 с.
9. Кудрявцев Т. В. Проблемное обучение — понятие и содержание // Вестник высшей школы. — 1984. — №4 — С. 24–32.
10. Кудрявцев В. Т. Проблемное обучение: истоки, сущность, перспективы // Педагогика и психология. — 1991. — №4 — 201 с.
11. Крайг Г. Психология развития. — Спб., 2000. — 560 с.
12. Кудрявцев Т. В. Психология технического мышления. — М., 1975. — 370 с.
13. Левитес Д. Г. Практика обучения: современные образовательные технологии //под ред. Давыденко. — Мурманск. — 1997. — 221 с.
14. Лернер И. Л. Проблемное обучение. — М., 1974. — 267 с.
15. Леонтьев А. Н. Деятельность, сознание, личность. — М.: Политиздат, 1975. — 304 с.
16. Мельникова Е. Л. Проблемный урок в начальной школе, или как открывать знания вместе с детьми. // Начальная школа — плюс-минус. — 1999. — №5. — С. 31–37.
17. Мельникова Е. Л. Проблемное обучение // Первое сентября — №2 — 2002. — С. 2.
18. Махмутов М. И. Организация проблемного обучения в школе. — М., 1977. — 374 с.
19. Махмутов М. И. Теория и практика проблемного обучения. — Казань, 1972. — 365 с.
20. Матюшкин А. М. Проблемные ситуации в мышлении и обучении. — М., 1972. — 325 с.
21. Мочалова Н. М. Методы проблемного обучения и границы их применимости. — Казань, 1979. — 385 с.
22. Мутик М. А. Организация учебно-исследовательской деятельности учащихся. //Биология. — №40. — 2002.— С. 7.
23. Оконь В. Введение в общую дидактику. — М., 1990. — 246 с.
24. Поддубный А. В. Ещё раз о проблемном обучении. // Биология в школе. — 1997. — №5. — С. 31–34.
25. Петрушин О. В. Методы проблемного обучения на уроках биологии // Образование в современной школе. — 2003. — №6. — С. 9–11.
26. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. — М., 1988. — 450 с.
27. Рубинштейн С. Л. О мышлении и путях его исследования. — М., 1958.